

Mál nr. 234/2015

M
og

váttryggingafélagið V v/ ábyrgðartryggingar lífeyrissjóða.

Ágreiningur um bótaskyldu vegna lögmanskostnaðar í tengslum við dómssál gegn stjórnendum lífeyrissjóðs. Áhrif þess ef ágreiningsmál er til meðferðar almennra dómstóla.**Gögn.**

1. Málskot, móttekið 15.6.2015, ásamt fylgigögnum.
2. Bréf V, dags. 29.6.2015, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

M, sem eru sjö talsins, eru fyrrverandi stjórnarmenn og framkvæmdastjóri lífeyrissjóðsins A svo og maki eins fyrrverandi stjórnarmanns í A sem er látinn. A var aðili að váttryggingarsamningi um svonefnda ábyrgðartryggingu lífeyrissjóða hjá V.

Samkvæmt því sem ráða má af gögnum málsins ákvað stjórn A í mars og september 2008 að eiga viðskipti með nánar tilgreind skuldabréf útgefin af erlendum banka. Í kjölfar falls íslenskra banka í október 2008 telur A sig hafa orðið fyrir tapi vegna þessara viðskipta. Með bréfum, dags. 29. febrúar 2012, 28. júní 2013, 5. nóvember 2013 og 21. maí 2014 var af hálfu A krafist bóta úr fyrrgreindri ábyrgðartryggingu hjá V að öðrum kosti yrði dómssál höfðað á hendur félaginu til heimtu bótanna. Með tölvubréfi 23. júní 2014 hafnaði V kröfum A um bætur úr váttryggingunni og tók um leið fram að þess væri krafist, sbr. 3. mgr. 44. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga (vsl.), að A myndi beina fyrirhugaðri málshöfðun einnig gegn „hinum váttryggðu einstaklingum, stjórnarmönnum og/eða stjórnendum sjóðsins sem sjóðurinn telur að hafi bakað sér bótaskyldu með aðkomu sinni að þeim fjárfestingum sem málið varðar.“ Með stefnu þingfestri 4. september 2014 höfðaði A mál á hendur V og M til heimtu skaðabóta vegna þess tjóns sem A telur að M hafi bakað sér með þeim fjárfestingarákvörðunum sem teknar voru í mars og september 2008 og vikið er að hér að framan

Með bréfum, dagsettu 2. júlí 2014, mun V hafa tilkynnt M, hverju fyrir sig, um hina fyrirhuguðu málsókn af hálfu A. Með tölvubréfum 10.-16. júlí munu M hafa gert kröfur til þess að V greiddi þeim bætur úr ábyrgðartryggingunni vegna lögmanskostnaðar sem á þau félli vegna málarekstursins og að auki að skaðabætur, sem þau kynnu að vera dæmd til að greiða A, yrðu einnig greiddar úr tryggingunni. Með bréfi V til lögmanns M, dags. 2. október 2014, var kröfu M um greiðslu bóta vegna lögmanskostnaðar þeirra hafnað. Bygðist höfnunin á því að A hafi verið kunnugt um umræddar fjárfestingar og mögulegt ólögmati þeirra fyrir 1. desember 2011 þegar váttryggingin var framlengd og jafnvel einnig fyrir váttryggingartímabilið þar á undan sem hófst 1. desember 2010. Váttryggingartaki og hinir váttryggðu hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína gagnvart V við endurnýjun og framlengingu váttryggingarinnar á árunum 2010 og 2011. Af þessu leiði „að framlenging váttryggingarinnar, sem var í gildi til og með 29. febrúar 2012, er niður fallin/ógild og því ekki til staðar váttrygging sem tekur til krafna umbjóðenda þinna.“

M una ekki höfnun V og telja að lögmanskostnaður þeirra skuli bættur úr váttryggingunni sem í gildi var frá 1. desember 2010 til 29. febrúar 2012, en óumdeilt sé að bréf A til V hinn 29. febrúar 2012 hafi verið bótakrafa samkvæmt skilmálum váttryggingarinnar og hafi borist V á váttryggingartímabilinu. Upplýsingaskylda skv. 19. gr. vsl. hafi einungis snúið að váttryggingartaka en ekki M. Auk þess sé heimild V skv. 20. gr. laganna til að skerða eða fella niður ábyrgð sína á grundvelli rangrar eða ófullnægjandi upplýsingagjafar takmörkuð við váttryggingartaka eða þá sem eftir atvikum kunna að vera samsamaðir honum. Einnig hafi V ekki nýtt sér heimild 21. gr. til að segja váttryggingunni upp. Þá hafi V ekki tilkynnt M án ástæðulauss dráttar að það hygðist bera fyrir sig hina meintu vanræktu upplýsingaskyldu til að vera laust úr ábyrgð skv. reglum IV. kafla vsl., sbr. 31. gr. laganna.

V telur að í dómsmáli A gegn V og M sé ekki einungis tekist á um skaðabótaskyldu M vegna fjárfestingaákvæðana þeirra heldur einnig um bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu stjórnar og stjórnenda lífeyrissjóða, þ.e. hvort váttryggingin hafi verið í gildi og taki til krafna A. Kröfum A og M um bætur úr váttryggingunni hafi verið hafnað á sama grunni, þ.e. að váttryggingartaki og hinir váttryggðu, M, hafi brotið gegn upplýsinga- og eða tilkynningarskyldu sinni til V ásamt fleiri atriðum sem greinir í bréfum V frá 23. júní 2014 og 2. október 2014. Með vísan til þessa og d. liðar 4. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd í váttryggingamálum beri að vísa málinu frá nefndinni.

Álit.

M krefjast þess fyrir úrskurðarnefnd að úrskurðað verði um skyldu V til greiðslu lögmannskostnaðar þeirra úr ábyrgðartryggingu þeirri sem að framan greinir og í gildi var 1. desember 2010 til 29. febrúar 2012 vegna bótakröfu A á hendur þeim. Svo sem að framan er rakið telja M að ábyrgð V verði ekki skert eða felld niður á grundvelli 20. gr., sbr. 19. gr. vsl.

Í héraðsdómsmáli því sem A rekur gegn M og V ber V fyrir sig að ábyrgð þess samkvæmt váttryggingarsamningnum sé fallin niður. Um þá málsástæðu kveðst V í greinargerð sinni fyrir héraðsdómi byggja á því að við endurnýjun og framlengingu tryggingarinnar hafi váttryggingartaki, A, M og aðrir váttryggðir brotið gróflega gegn upplýsinga- og tilkynningarskyldu sinni, fyrst og fremst samkvæmt váttryggingarsamningnum sjálfum, en skýr krafa sé gerð til þessara aðila að veita ákveðnar upplýsingar við töku, endurnýjun og framlengingu tryggingarinnar. Jafnframt hafi þessir aðilar brotið gegn skyldum sínum samkvæmt lögum um váttryggingarsamninga, einkum 19. og 20. gr. laganna og almennum reglum váttryggingar-, kröfu- og samningaréttar með því að hafa ekki tilkynnt um þau atvik sem stefnukrafan byggir á. Er í greinargerðinni svo reifað á hvern upplýsingaskyldan hafi verið vanrækt að álit V í tengslum við endurnýjun váttryggingarinnar á árunum 2009, 2010 og 2011. Á grundvelli þess sem reifað er í greinargerðinni kveður V að ljóst sé að váttryggingartaki, A, M og aðrir váttryggðir hafi búið yfir ýmis konar upplýsingum sem þeim gat ekki dulist að hefðu getað haft verulega þýðingu við mat V á áhættu tryggingarinnar og væri forsenda fyrir endurnýjun hennar. M.a. með vísan til þessa kveðst V byggja á því að váttryggingartaki, A, M og aðrir váttryggðu hafi vanrækt lög- og samningsbundna upplýsinga- og tilkynningarskyldu gagnvart V við endurnýjun og framlengingu tryggingarinnar á árunum 2010 og 2011 með þeim réttaráhrifum að framlenging tryggingarinnar, sem var í gildi til og með 29. febrúar 2012, sé niður fallin og/eða ógild samkvæmt samningi aðila, 20. gr. laga um váttryggingarsamninga og almennum reglum samninga-, kröfu- og váttryggingarréttar, þar með talið II. kafla laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Að málsástæðu þessari er vikið í greinargerð M í héraðsdómsmálinu, en M kveðast byggja á því að A hafi ekki vanrækt upplýsingaskyldu sína með þeim hætti að ábyrgð V falli niður í heild eða að hluta. Jafnframt byggja M á því, að hvað sem líði meintri vanrækslu A á upplýsingaskyldu, þá hafi það engin áhrif á váttryggingarvernd M sem váttryggðra. Enn fremur eigi reglur um samsömun milli A og M ekki við í þessu efni, enda sé engin fyrirvari um það gerður í váttryggingarsamningi, sbr. 29. gr. laga nr. 30/2004. Ábyrgð V gagnvart M sé þannig ekki háð meintri vanrækslu A á upplýsingaskyldu sinni.

Samkvæmt d. lið 4. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd í váttryggingamálum, sbr. auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda nr. 1090/2005, fjallar nefndin ekki um ágreiningsmál sem er til meðferðar almennra dómsmála. Þótt krafa M í máli þessu fyrir úrskurðarnefnd lúti að rétti þeirra til greiðslu lögmannskostnaðar úr hinni umdeildu váttryggingu fer ekki á milli mála að ágreiningur málsaðila um þann rétt er hinn sami og er til meðferðar í héraðsdómsmálinu eins og að framan greinir, þ.e. hvort réttur M til bóta úr ábyrgðartryggingunni sé ekki fyrir hendi sökum þess að ábyrgð V hafi fallið niður eða sé ógild vegna vanrækrar upplýsingaskyldu við endurnýjun og framlengingu váttryggingarinnar árin 2009, 2010 og 2011. Ágreiningsmál aðila fyrir nefndinni er því í reynd til meðferðar í héraðsdómsmálinu, en af því leiðir að nefndin fjallar ekki um það. Málinu er því vísað frá, sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktanna.

Niðurstaða.

Máli þessu er vísað frá úrskurðarnefnd í váttryggingamálum.

Reykjavík, 1. september 2015.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson hrl.

Sævar Þór Jónsson hdl.